

2024

Gele statiegeldbakken Onderzoek effectiviteit

April 2024

STATIEGELD
NEDERLAND

Inhoudsopgave

1. Introductie p. 3
2. Algemene bevindingen p. 3
3. Amsterdam Marineterrein p. 4
4. Amsterdam Diaconie p. 5
5. Amsterdam Lieven de Key p. 6
6. Rotterdam Shell Laadstation p. 7
7. Resultaten vragenlijst voorbijgangers p. 8
8. Resultaten vragenlijst ondernemers p. 11

1. Introductie

In opdracht van Statiegeld Nederland hebben we geïnventariseerd hoe bekend de gele statiegeldbakken zijn en of/hoe deze gebruikt worden. Op 9, 16 en 31 maart stonden onze teams (3 teams van 2) bij de bakken in Amsterdam van 13:00 tot 20:00, en op 12, 13 en 15 maart stond 1 team van 2 personen van 11:00 tot 18:00 bij de bakken in Rotterdam. De teams bekeken aan de start, eind en tussentijds of er statiegeld of ander afval in de bak zat. Tegelijkertijd namen ze infoquêtes af met voorbijgangers om te onderzoeken of men de bakken kent en zou gebruiken. Als er tijd over was werden er gesprekken gevoerd met ondernemers in de buurt – aangezien zij ook een goed beeld hebben van statiegeld en overlast in de buurt. Ook zijn de beheerders gesproken over hun ervaringen met de bak.

In dit eind verslag worden de algemene bevindingen en de resultaten uit de enquêtes toegelicht en samengevat.

2. Algemene bevindingen

Tijdens de inzet hebben onze teams gezien dat de gele statiegeldbakken wel degelijk gebruikt worden, maar dat het gebruik nu nog beperkt is door verschillende redenen.

Het gebruik:

- Op alle locaties is gezien dat de bak gebruikt wordt. Op de meeste dagen zaten er bij aankomst op alle locaties in ten minste één van de bakken statiegelditems in de bak.
- Op bijna alle locaties is ook ten minste één keer een verzamelaar gespot. Alleen bij het appartementencomplex van Lieven de Key is geen verzamelaar gezien en is er ook niets uit de bak gehaald, mede doordat dit een afgesloten terrein is.
- Op locaties waar geen prullenbakken in de buurt staan wordt de bak soms ook als afvalbak gebruikt – soms zat er ander afval, zoals een kauwgompot of peuken, in de bak.
- Er zijn geen defecten waargenomen aan de bak. De bak is gedurende ons onderzoek heel en schoon gebleven.

De beperkingen:

- Het seizoen en het weer

Wij vermoeden dat in de zomer, als meer mensen in de parken gaan zitten en meer drankjes nuttigen op straat, de bakken meer gebruikt zullen worden. Op dit moment was het koud/nat en was het rustig in de parken. Ook kan Ramadan invloed hebben gehad op de resultaten.

- De locaties van de bakken

In alle gevallen staan de bakken op een privaat terrein van een beheerder. Dit betekent dat ze vaak niet op een looproute staan en minder opvallen. Als de bakken op publiek terrein staan, en/of meer op de looproute, dan vermoeden wij dat de bakken vaker gebruikt zullen worden. Daarbij is wel van belang dat deze naast een reguliere afvalbak staat, omdat de statiegeldbak anders ook sneller als afvalbak gebruikt zal worden.

Belangrijke uitkomsten infoquêtes:

- Meer dan de helft van de gesproken voorbijgangers begreep wat voor bak het was;
- Ongeveer driekwart van de gesproken voorbijgangers gaf na uitleg aan de bak zelf te willen gebruiken in de toekomst.
- Meer uitkomsten zijn te lezen in hoofdstuk 7.

3. Amsterdam Marineterrein

Op het Marineterrein staan 8 bakken. Dit is een locatie waar de tijd van het jaar grote invloed heeft op het gebruik van de bak. Er zitten momenteel nog weinig mensen in het park; dit zal in de zomer een stuk meer worden volgens de beheerder – dus er is vertrouwen dat de bak dan meer gebruikt zal worden.

Op deze locatie staan weinig reguliere prullenbakken nabij de statiegeldbakken. Er is dus ook een aantal keer restafval in de statiegeldbakken terecht gekomen.

Statiegeld-vondst (verspreid over 8 bakken):

- Zaterdag 9 maart: bakken leeg bij aanvang – misschien net iemand langs geweest. Later op de dag zaten er 2 blikjes in een van de bakken en is er een statiegeldverzamelaar langs gekomen.
- Zaterdag 16 maart: 4 flesjes bij aanvang in 1 van de bakken.
- Zaterdag 31 maart: 2 flesjes verspreid over 2 bakken.

Zaterdag 9 maart

Zaterdag 16 maart

Zaterdag 31 maart

Restafval in de statiegeldbak

4. Amsterdam Diaconie

In de binnentuin van de Diaconie staan twee bakken. Deze tuin sluit om 18:00 en daarna kan er geen gebruik gemaakt meer worden van de statiegeldbakken. Binnen de openingstijden wordt er volgens de beheerder dagelijks gebruik gemaakt van de bak, zowel door donateurs als door verzamelaars. Ook ziet de beheerder nu dat er minder in de normale prullenbakken wordt gegruid. De ervaring is tot nu toe dus erg positief. Er staan reguliere prullenbakken in het zicht, waardoor er in theorie geen ander afval in de bak hoeft te komen. Echter merkte ons team dat de reguliere prullenbakken af en toe uitpuilden en op die momenten kan de statiegeldbak wel als prullenbak gebruikt gaan worden – dit zou voorkomen moeten worden.

Statiegeld-vondst (verspreid over 2 bakken):

- Zaterdag 9 maart: 1 blikje bij aanvang en 2 flesjes zonder statiegeld. Later op de dag nog 2 items erbij.
- Zaterdag 16 maart: Leeg. Wel een verzamelaar gespot.
- Zaterdag 31 maart: 6 items bij aanvang.

Zaterdag 9 maart (inclusief uitpuilende prullenbak/bijplaatsing)

Zaterdag 9 maart - later

Zaterdag 16 maart (leeg, wel wat viezigheid)

Zaterdag 31 maart (geen scherpe foto - 6 stuks)

5. Amsterdam Lieven de Key (appartementencomplex)

In de binnentuin van dit appartementencomplex staat een bak. Hier kunnen alleen de bewoners bij, omdat de tuin is afgesloten met een hek, waar een sleutel of code voor nodig is. Zowel ons team als de beheerder ziet dat de bak goed gebruikt wordt door donateurs. Dit zou er ook te maken mee kunnen hebben dat de ontwerper van de bak in dit complex woont en andere bewoners ook goed op de hoogte zijn van het bestaan van de bak. De items worden er echter nog niet vaak uitgehaald. Wellicht heerst er schaamte vanuit de bewoners om dit te doen. Daarnaast kunnen externe verzamelaars geen gebruik maken van de bak. Ons team zag in de wijk dat de reguliere prullenbakken nog steeds worden opgebroken. Buiten de binnentuin zouden deze bakken dus ook goed tot zijn recht kunnen komen.

Statiegeld-vondst (1 bak)

- Zaterdag 9 maart: 7 items
- Zaterdag 16 maart: 9 items
- Zaterdag 31 maart: 9 (dezelfde) items

Zaterdag 9 maart

Zaterdag 16 maart

Zaterdag 31 maart

6. Rotterdam Shell laadstation

Bij het laadstation van de Shell in Rotterdam staan twee bakken. Door de huidige locatie van deze bakken is de opbrengst nu heel erg afhankelijk van laders en van de eigen werknemers van de shell, en dat is minimaal. De beheerder wil de bakken gaan verplaatsen naar een betere locatie, zodat ze meer op de looproute komen. Dan kunnen ze bijvoorbeeld ook meer worden gebruikt door langslappende scholieren van het bijgelegen mbo. Deze gebruiken de bak nu niet.

Volgens de beheerder komen er dagelijks ongeveer 15 verzamelaars langs en deze kijken in de bakken. Ze checken de normale prullenbakken ook nog steeds, omdat de statiegeldbakken nog niet goed gebruikt worden. Hier zit wel potentie in als de bakken worden verplaatst naar zichtbare plekken.

Statiegeld-vondst (verspreid over 2 bakken):

- Zaterdag 9 maart: 2 blikjes, 2 verzamelaars
- Zaterdag 16 maart: geen items bij aanvang, later 1 blikje
- Zaterdag 31 maart: geen items

Zaterdag 16 maart

Bakken niet goed zichtbaar
en verscholen achter de
vlaggen

7. Resultaten vragenlijst voorbijgangers (1/3)

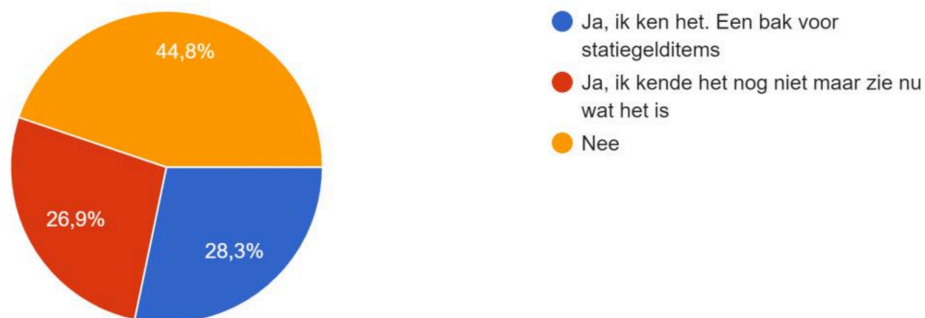
Onze teams hebben in totaal 290 infoquêtes afgenomen met voorbijgangers. Zij stelden de volgende vragen:

1. Weet u wat voor bak dit is?
2. Weet u wat het doel van de bak is?
3. Zou u zelf gebruik maken van deze statiegeldbak?
4. Waarom wel/niet?
5. Levert u op dit moment al uw statiegelditems in?
6. Waarom wel/niet?
7. Wat zou ervoor nodig zijn dat u uw items altijd inlevert of doneert?

Vraag 1

Weet u wat dit voor bak is?

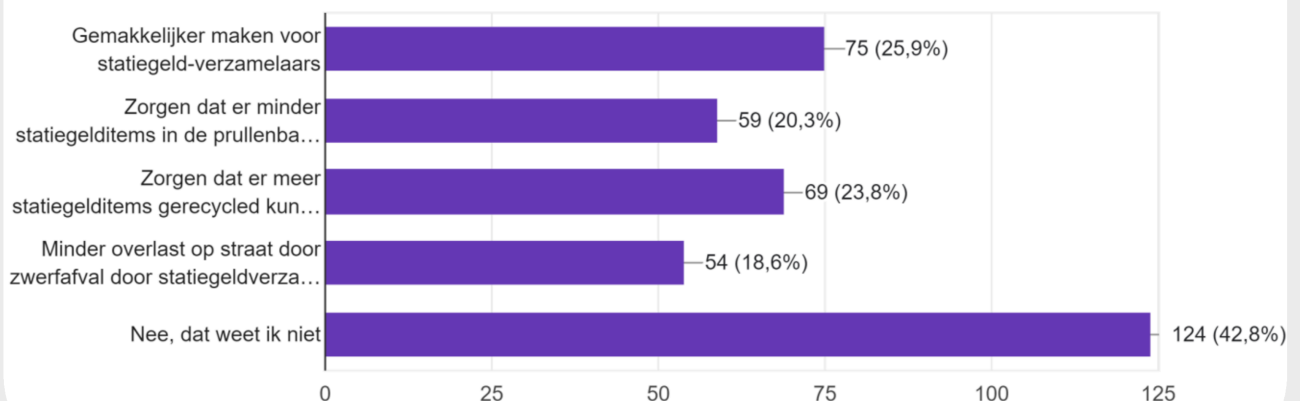
290 antwoorden

Vraag 2

Weet u wat het doel is van de bak?

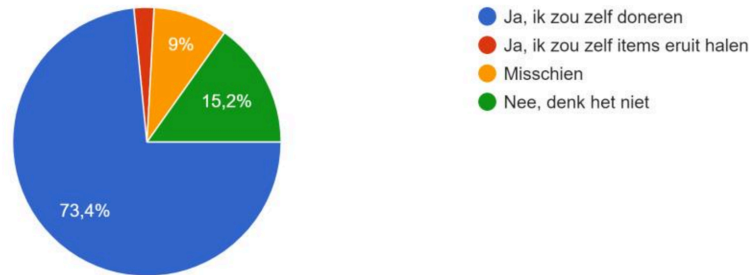
290 antwoorden

7. Resultaten vragenlijst voorbijgangers (2/3)

Vraag 3

Zou u zelf gebruik maken van deze statiegeldbak?
290 antwoorden

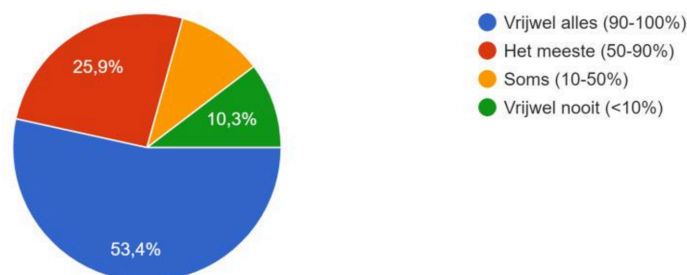
Vraag 4: waarom wel/niet?

Hier kunnen we verschillende antwoorden uit filteren:

Men gaat er gebruik van maken als ze in de gelegenheid zijn (bijv. in een park en er is een statiegeldbak aanwezig) en blikjes bij zich hebben. De reden hiervoor is vaak omdat ze het een goed doel vinden om iemand te helpen en om afval van de straat te houden. De mensen die er geen gebruik van zouden maken, geven als reden dat ze geen blikjes/flesjes kopen, of dat ze deze zelf mee naar huis nemen. Ook is er een aantal toeristen die er geen gebruik van zou maken omdat het in hun land anders werkt.

Vraag 5

Levert u op dit moment al uw statiegelditems in?
290 antwoorden

Vraag 6: waarom wel/niet?

Hier kunnen verschillende antwoorden uit gefilterd worden:

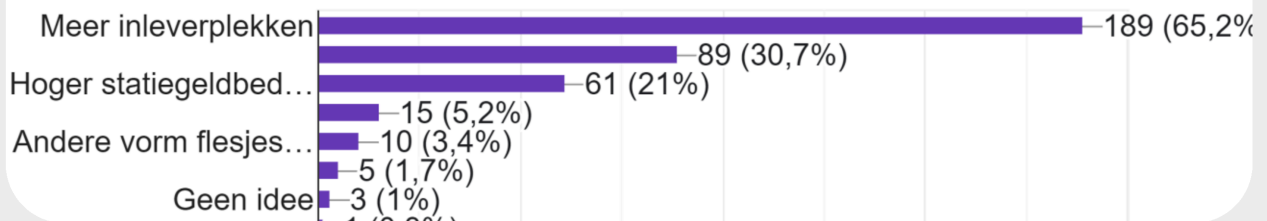
De reden dat mensen hun statiegelditems inleveren is vaak voor het milieu en voor het geld, of omdat het nou eenmaal zo hoort. De mensen die het niet inleveren zijn vaak toeristen of hebben nooit flesjes of blikjes thuis, of zijn onderweg en hebben geen goede plek om de blikjes in te leveren.

7. Resultaten vragenlijst voorbijgangers (3/3)

Vraag 7

Wat zou voor u nodig zijn dat u uw items altijd inlevert of doneert?

290 antwoorden

Meer plekken om statiegeld in te leveren of te doneren, niet alleen bij de supermarkt, was de meest genoemde optie.

Daarnaast zijn er nog andere antwoorden gegeven, waaronder:

- Betere communicatie/signing eromheen – vooral om toeristen ook te bereiken;
- Minder lange rijen bij de machines in de supermarkt en minder storingen.

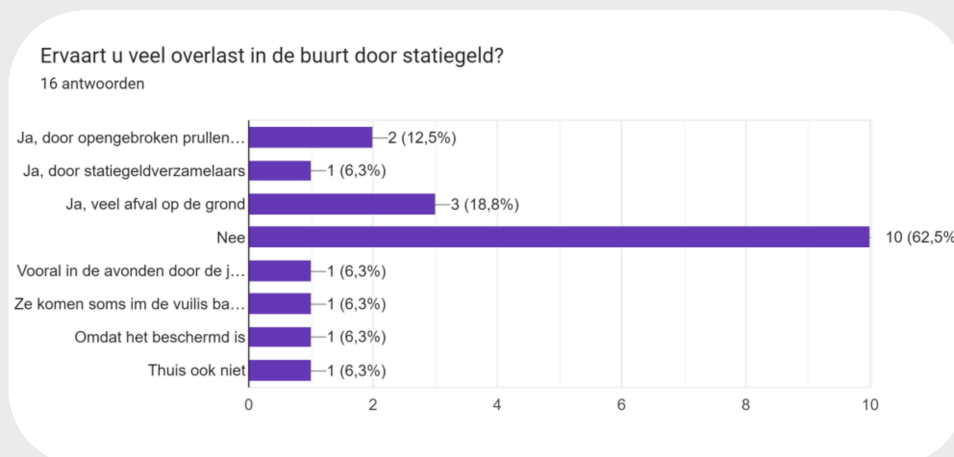
7. Resultaten vragenlijst ondernemers (1/2)

Als er tijd en ruimte voor was, zijn de teams langs ondernemers in de buurt gegaan om hen te bevragen over hun ervaringen met statiegeld en eventueel bijkomend overlast – en hun indien nodig te informeren over de statiegeldbak in de buurt. In totaal zijn er 16 infoquêtes afgenomen.

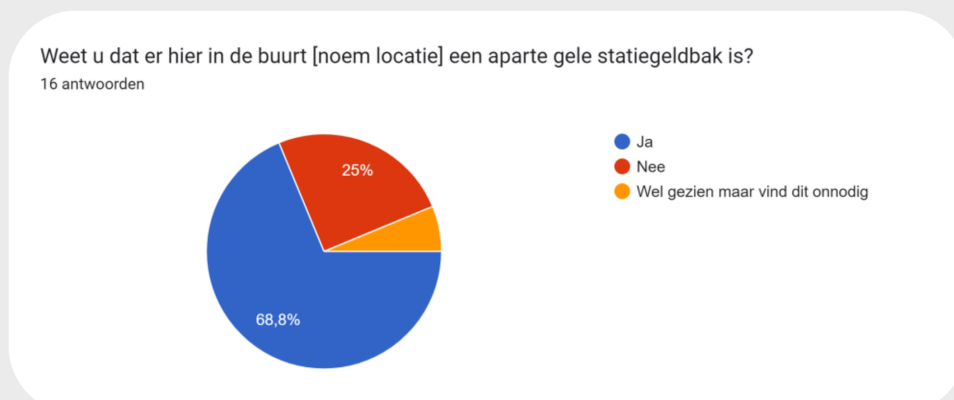
Vraag 1: wat vindt u van het huidige statiegeldsysteem?

Hier zijn diverse antwoorden naar voren gekomen; 11 van de 16 gesproken ondernemers vindt het een goed initiatief en handig bedacht. De andere 5 ondernemers vinden dat het statiegeldsysteem onhandig werkt, niet waterdicht is en dat het voor overlast in de stad zorgt door opengebroken prullenbakken.

Vraag 2: ervaart u veel overlast in de buurt door statiegeld?

Vraag 3: weet u dat er hier in de buurt een speciale gele statiegeldbak is?

7. Resultaten vragenlijst ondernemers (2/2)

Vraag 4: denkt u dat deze bak kan helpen? En waarom wel/niet

12 ondernemers geven hierop een positief antwoord. Ze denken dat als de bakken bekender worden, opvallend genoeg zijn en op veel meer plekken komen te staan, deze wel gebruikt zullen worden. Dan zal de stad ook netter blijven.

4 ondernemers denken dat dit soort dingen niet werken omdat mensen gemakzuchtig zijn en het gewoon in een normale afvalbak blijven gooien.

Vraag 5: wilt u nog iets anders kwijt?

De antwoorden die we hieruit kunnen filteren:

- De bakken kunnen beter op drukke plekken staan, meer zichtbaar aan de weg of plekken waar veel mensen langs lopen.
- Meer van deze bakken, grotere varianten
- Statiegeldbeugels worden ook positief genoemd

